

Sygn. akt VIII **Pa 31/21**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2021 r.

Sąd Okręgowy w G. VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Jolanta Łanowy-Klimek
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2021r. w Gliwicach

sprawy z powództwa K. D., S. K. (1) i S. K. (2) następców prawnych J. K. (1)

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 15 listopada 2018 r. **sygn. akt** IV P 510/18

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż uchyla wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 23 sierpnia 2018r., sygn. IV P 510/18 w całości i oddala powództwo ,

2. odstępuje od obciążenia powodów kosztami procesu za I i II instancję.

(-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek

Sygn. akt VIII Pa 31/21

UZASADNIENIE

J. K. (1) wniosła pozew przeciwko Spółce (...) S.A. w B. domagając się zasądzenia rekompensaty za utratę prawa do bezpłatnego węgla w kwocie 10 000 zł. Uzasadniając swoje żądanie podała, że jest wdową po R. K., który zmarł w 1997 r., a na emeryturę przeszedł w 1986 r. Podała, że mąż był uprawniony do bezpłatnego węgla i jako wdowa po nim powinna otrzymać rekompensatę.

Wyrokiem zaocznym z 23 sierpnia 2018 r. (sygn. IV P 510/18) Sąd Rejonowy w Zabrze zasądził od pozwanej na rzecz powódki 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 500 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, od obowiązku uiszczenia której powódka była zwolniona.

Pozwana Spółka (...) S.A. w B. w odpowiedzi na pozew oraz w sprzeciwie od wyroku zaocznego wniosła o oddalenie powództwa. Podała, że w świetle ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla powódka nie jest osobą uprawnioną do otrzymania rekompensaty, gdyż jest wdową po pracowniku. Podniosła, że ciężar dowodu w niniejszej sprawie spoczywa na powódce, które nie wykazała, że spełnia przesłanki do otrzymania rekompensaty. Ponadto podkreśliła, że z załączonego przez powódkę świadectwa pracy zmarłego męża wynika, że został on zwolniony z pracy w trybie art. 52 k.p., co dodatkowo wyklucza prawo do deputatu węglowego, a tym samym do rekompensaty.

Wyrokiem z 15 listopada 2018 r. (sygn. IV P 510/18) Sąd Rejonowy w Zabrze utrzymał w mocy wyrok zaoczny z 23 sierpnia 2018 r. w całości.

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

R. K. od 15 lipca 1953 r. do 3 stycznia 1987 r. był zatrudniony w KWK (...) w R., a stosunek pracy rozwiązał się pomiędzy stronami w związku z przejściem ww. na emeryturę. W dniu 4 marca 1988 r. R. K. podjął na 1/2 etatu pracę w służbie dozoru na powierzchni i pracę tę wykonywał do 12 września 1991 r. Umowa o pracę rozwiązała się w trybie art. 52 k.p.

W dniu 26 marca 1997 r. R. K. zmarł, a rentę rodzinną po nim organ rentowy przyznał powódce.

Spółka (...) S.A. w B. odmówiła przyznania powódce rekompensaty z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla przewidzianej w ustawie z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla wskazując, że nie jest ona uprawniona do otrzymania tego świadczenia, gdyż jej mąż zmarł w trakcie trwania stosunku pracy.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał w oparciu o akta osobowe R. K. i decyzje rentową powódki.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd I instancji zważył, że roszczenie powódki w zakresie świadczenia rekompensacyjnego zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że prawo do rekompensaty z utraty prawa do bezpłatnego węgla wyprowadzone zostało ustawą z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U.2017.1971). Dalej wskazał, że zgodnie z art. 2 pkt 1 cytowanej ustawy osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia rekompensacyjnego jest:

a) emeryt i rencista mających ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, zwanej dalej "rentą", i pobierających to świadczenie, uprawnionych w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury lub renty do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń,

b) wdowa, wdowiec i sieroty mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a.

Sąd I instancji podał, że z powyższego wynika, iż prawo do rekompensaty przysługuje wdowie po zmarłym emerycie lub renciście, a osoba ta uprawniona jest do renty rodzinnej.

Zdaniem Sądu Rejonowego nie ulegało wątpliwości, że powódka spełnia te warunki, zaś stanowisko pozwanej było w tym względzie całkowicie niezrozumiałe. Sąd Rejonowy podał, że jak wynika ze złożonej przez stronę pozwaną dokumentacji w postaci akt osobowych R. K., jest ona uprawniona do rekompensaty, bowiem mąż powódki w 1987 r. nabył uprawnienia emerytalne i w trakcie pobierania emerytury pracował w latach 1988-1991 na 1/2 etatu nie tracąc prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego. Śmierć R. nie nastąpiła w trakcie zatrudnienia, a w chwili kiedy był od 10 lat emerytem.

Uwzględniając powyższe Sąd I instancji uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

A. *ę od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana, zaskarżając wyrok z 15 listopada 2018 r. w całości.*

Pozwana zarzuciła skarżonemu wyrokowi :

1) naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie dowolnej zamiast swobodnej oceny dowodów, a w szczególności polegającej na przyjęciu, że powódka udowodniła, że zmarły mąż powódki jako emeryt faktycznie pobierający emeryturę posiadał prawo do bezpłatnego węgla z przedsiębiorstwa górniczego w rozumieniu ustawy, pomimo iż okoliczność ta nie wynikała z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie a jedynie z głośnych twierdzeń powódki;

2) naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla poprzez uznanie powoda za osobę uprawnioną do rekompensaty w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, w której powódka nie udowodniła, że zmarły mąż powódki jako emeryt faktycznie pobierający emeryturę posiadał prawo do bezpłatnego węgla z przedsiębiorstwa górniczego w rozumieniu ustawy, a więc powódka nie wykazała, że jest osobą uprawnioną w rozumieniu powołanego przepisu.

Wobec powyższego pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W związku ze śmiercią powódki J. K. (1) w dniu 16 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z 20 lutego 2020 r. zawiesił na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. postępowanie apelacyjne.

K. D., S. K. (1), S. K. (2) przedstawili postanowienie Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej (sygn. I Ns 211/20) z 8 października 2020 r. o stwierdzeniu nabycia spadku po matce J. K. (1), z którego wynika że spadek po niej nabyli po 1/3 każdy.

Postanowieniem z 7 kwietnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach podjął zawieszony postępowanie z udziałem następców prawnych J. K. (2) D., S. K. (1), S. K. (2).

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o zmianę wyroku w ten sposób, by Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów solidarnie kwotę 10 000 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie, jednak nie z przyczyn w niej wskazanych, lecz wskutek zmiany stanu faktycznego polegającego na tym, że J. K. (1) zmarła po wydaniu wyroku, a przed jego prawomocnością. Istota sporu w niniejszej sprawie w dotyczy wyłącznie ustalenia, czy roszczenie dochodzone pozwem wygasło z chwilą śmierci J. K. (1).

W ocenie Sądu II instancji roszczenie będące przedmiotem niniejszego postępowania wygasło z chwilą śmierci J. K. (1).

Zgodnie z art. 922 k.c. § 2 nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Ustawa z dnia 12 października 2017 r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U.2017.1971) uregulowała kwestię przejścia prawa do rekompensaty w art. 4 ust. 3 w ten sposób, że określiła krąg osób uprawnionych wyłącznie do wdów, wdowców i sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o

której mowa w lit. a (tj. po emerycie lub renciście mającym ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy). Prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie osobom uprawnionym do rent rodzinnych.

J. K. (1) była wdową po emerycie, a ustawodawca nie przewidział możliwości wypłaty rekompensaty, o którą ona wystąpiła, żadnym osobom.

Spadkobiercy J. K. (1) nie są osobami uprawnionymi w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017 r., w związku z czym zaskarżony wyrok należało zmienić w ten sposób, że uchylić wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Zabrze z 23 sierpnia 2018 r. (sygn. IV P 510/18) w całości i oddalić powództwo na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Odstąpiono od obciążania powodów kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd uznał, że zaszły w sprawie szczególne okoliczności. Roszczenie J. K. (1) było uzasadnione, a śmierć powódki po wydaniu wyroku spowodowała zmianę podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Sędzia Jolanta Łanowy-Klimek

Sygn. akt VIII Pa 31/21

ZARZĄDZENIE

1. (...)

1. (...) (...);

1. (...),

2. (...)

3. (...).

G.,(...)

(...)